

SMÄRRE MEDDELANDEN

EN GÅVA TILL STATENS HISTORISKA MUSEUM

Till den nyligen avlidne franske forskaren Henri-Martins svenska väner hörde doktor John af Klercker. Upprepade gånger besökte denne Quina och deltog i utgrävningarna. Flera yngre svenska arkeologer fingo tillfälle att på hans bekostnad inhämta kunskaper hos samma framstående lärare,

Från en grävning i Laholmstrakten. Docenten Klercker är den andre från vänster. Längst till höger kyrkoherden V. Ewald.

och genom hans mecenatskap sattes även M. Martin i stånd att företaga viktiga undersökningar som kanske eljest måst uppskjutas. Dr Klercker förvärvade under sina besök vid La Quina en stor samling moustérienfynd och vidare en kollektion från Le Roc. Tillsammans med paleolitiska fynd från England och neolitiska från Sverige m. m. bildade dessa franska förvärv ett helt litet museum, för vilket ägaren byggde en särskild lokal i sin hemstad Skanör. I oktober 1929 avled doktor J. af Klercker, saknad av många vänner, som högt skattade hans omfattande kunskaper, rörliga intellekt och originella personlighet.

Innevarande år (1936) har hans efterlämnade maka, fru Edla af Klercker, till Statens Historiska Museum som gåva överlämnat dessa samlingar och därvid fäst det villkoret, att särskilt fynden från la Quina skola sammanhållas under John af Klerckers namn. I det nya museet komma de att intaga en framstående plats inom den komparativa avdelningen.

T. J. Arne.

ANALYS AV FÄRG FRÅN DALBY KYRKA

Vid restaurering av medeltidsmålningar (från 1250-talet) i Dalby iakttog konservator H. Erlandsson en synbarligen svartnad färg, som blivit an-

vänd vid uppmålning av rankor och stjälkar i den växtornamentik, som prydde valvkryss och mitten över gördel- och sköldbågar. Konservator Erlandsson förmodade, att färgen en gång varit *röd* och ställde ett litet prov till min disposition för att få utrönt om det varit mönja eller cinnober, som ursprungligen använts.

Provet vägde c:a 1 gram och bestod huvudsakligen av sandkorn och kalk från muren jämte små mängder av ett brun-grått pulver. En del av provet behandlades med salpetersyra i en liten bägare, lösningen späddes med vatten, filtrerades ned i ett provrör och försattes med natriumacetat och 3 droppar 5 % natriumkromatlösning. En i salpetersyra löslig, gul fällning (blykromat) angav närvaron av bly. Den olösta delen av provet behandlades ånyo med salpetersyra (1 cc) och något vatten varjämte några korn oxalsyra tillsattes. Härvid löstes snabbt en samling små svarta korn, som tidigare ej gått i lösning och som kunde misstänkas vara blysuperoxid. Endast ett litet, skarpkantat korn, tydligen av flinta, förblev olöst av de mörka kornen. Den nya lösningen späddes, filtrerades, och försattes som förut med natriumacetat och natriumkromat. Härvid erhöles strax en ganska kraftig, gul fällning av blykromat. Härmed är det otvetydigt visat, att provet innehållit bly, delvis i form av blysuperoxid, varför den ursprungliga färgen måste ha varit mönja.

Ett försök att påvisa kvicksilver (enl. Feigl med dimetylamidobenzyliden-rhodamin) gav negativt resultat, varför cinnober är uteslutet.

J. Tandberg

LITTERATUR OCH KRITIK

OM ILLUSTRERING AV HISTORISKA BÖCKER, EXEMPLIFIERAT AV ETT NYUTKOMMET VERK

Norstedts Världshistoria, utg. av S. Tunberg och S. E. Bring.
Del V. Den medeltida kulturvärlden, 750—1300, av A. Schüek, S. Lindstam och K. V. Zetterstéen, Stockholm 1936.

Det ligger långt över undertecknads kompetens att med någon sakkunskap avge ett omdöme om den bok, vars titel läses här ovan, en mäktig volym på inemot 950 sidor; bara så mycket vågar han uttala med kännedom om de tre auktoritativa forskarnamn, varmed den är signerad, att den, som går till den med avsikt att till egen uppbyggelse hitta nytt, sakrikt och i utmärkt form framlagt kunskapsstoff, inte skall gå därifrån besviken. Men om detta överlåtes åt andra att orda. Här skola bara göras några iakttagelser rörande en annan sida av saken och en som i ett arbete av föreliggande slag knappast är oväsentligare än innehållet självt: illustreringen. Som den här framträder, kan den giva upphov till ett par reflexioner. De skola försöka belysa ett och annat, som kanske ur mera allmänna synpunkter kan vara förtjänt av att beaktas.